

les 5

Taco maakt er geen geheim van dat hij een knuffel heeft.

Jasmijn maakt er geen geheim van dat ze van korfbal houdt.

Dit ga je doen

Je oefent wat je deze week geleerd hebt:

- de themawoorden
- verschillende vormen van het werkwoord
- zinnen in de tegenwoordige en in de verleden tijd

Daar maak ik geen geheim van. Dat mag iedereen weten. Ik schaam me er niet voor.

1 a Wat mag iedereen van jou weten? Ik maak er geen geheim van dat ik:

_____

_____

_____

b Mijn juf / meester maakt er geen geheim van dat:

_____

_____

_____

2 Wat deden je vader, moeder, opa, oma, ooms of tantes vroeger? Schrijf vijf zinnen in de verleden tijd.

Mijn oma ...

Doe het zo: *Mijn oma liep vroeger naar school.*

Mijn vader _____.

Mijn tante _____.

Mijn opa _____.

Mijn _____.

3 a In sommige landen is er oorlog. De kinderen die daar wonen, maken dat elke dag mee. Wat is voor jou heel gewoon, maar anders als je in een land woont waar oorlog is? Vul het in.

ik _____

ik speel op straat

kind in land waar het oorlog is

*het kind blijft binnen.
het is gevaarlijk*

ik _____

het kind _____

ik _____

het kind _____

ik _____

het kind _____

ik _____

het kind _____

b Zet een streep onder alle werkwoorden van opdracht 3a.

4 a Kijk naar de tijdlijn. Schrijf een jaartal op bij het heden, het verleden en de toekomst.

het verleden: _____ het heden: _____ de toekomst: _____

2003 Prinses Amalia werd geboren.

2070 Alle kinderen hebben een bril met een computer erin.

b Maak de zinnen af in de verleden tijd of de tegenwoordige tijd.

het verleden _____

het heden _____

de toekomst _____

Welke zin heb jij vandaag gezegd in de verleden tijd?

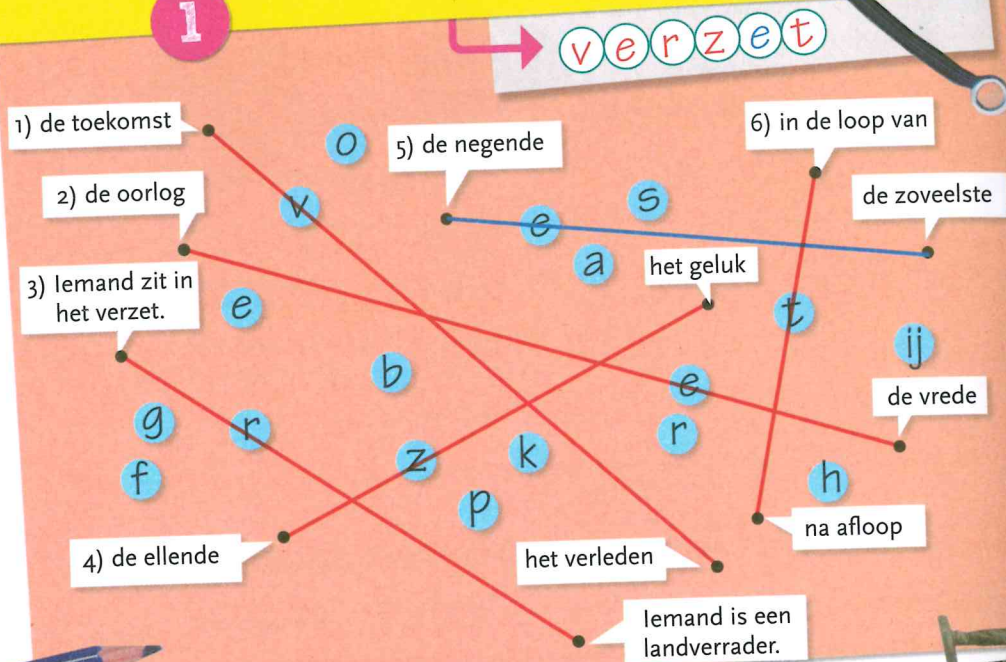
_____

_____

Woordspel

In deze puzzel horen telkens twee woorden bij elkaar. Kun jij ze vinden?
 • Trek met een meetlat een rechte lijn van stip naar stip.
 • Door welke letters gaat een lijn? Maak met deze letters een nieuw woord.

1

2

• Schrijf het bovenste woord voor de woorden in de bak. Welke woorden kun je maken?
 • Met één woord in de bak kun je geen nieuw woord maken. Vul dat in onder de woordbakken.
 • Wat lees je als je klaar bent?

3

Vul de goede woorden in.
 Welk woord lees je van boven naar beneden?

Kies uit:
 oorlog – landverrader – heden
 toekomst – samenleving –
 onderduiker – verleden

Iemand die in een oorlog samenwerkt met de vijand. --> **landverrader**

Dit vormen alle mensen in een land samen. --> **samenleving**

Een ruzie tussen twee of soms nog meer landen noem je... -----> **oorlog**

De tijd die voorbij is. -----> **verleden**

De tijd die nu is. -----> **heden**

Iemand die zich in een oorlog verstopt voor de vijand. ----> **onderduiker**

De tijd die nog moet komen. -----> **toekomst**

4

- Prik om de beurt met je potlood op een vakje. Doe het zonder te kijken.
- Lees elk geprikt stukje hardop voor en schrijf het op een blaadje.
- Wie maakt het eerst een heel nieuw woord?
- Vertel wat het woord betekent. Wie heeft na 10 keer prikken de meeste woorden?

les 10

Meester Mats vertelde zo'n mooi verhaal, iedereen hing aan zijn lippen.

Dit ga je leren

Je oefent wat je deze week geleerd hebt:

- de themawoorden
- de basisvorm van verkleinwoorden, meervouden, bijvoeglijke naamwoorden en werkwoorden
- voorzetsels in een zin

Aan iemands lippen hangen.

Met veel aandacht naar iemand luisteren.

1 Wanneer hing jij aan iemands lippen?

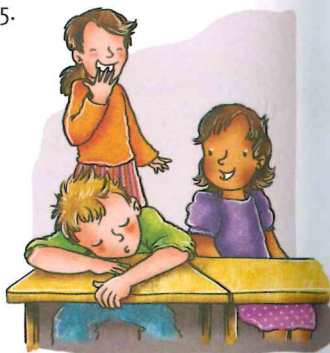
Ik luisterde naar: _____

Het ging over: _____

Ik hing aan zijn/haar lippen, omdat: _____

2 a Schrijf je herinneringen op aan je eerste dag in groep 5.

- 1 Ik droeg _____.
- 2 Ik zag _____.
- 3 Ik leerde _____.
- 4 Ik hoorde _____.
- 5 Ik voelde me _____.

b Zoek de basisvorm van de woorden uit je zinnen. Schrijf ze op.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

3 Ben jij vergeetachtig? Of is jouw geheugen heel goed? Schrijf op wat jij vorige week na school hebt gedaan.

Dit deed ik 's middags.

Dit at ik 's avonds.

maandag	_____	_____
dinsdag	_____	_____
woensdag	_____	_____
donderdag	_____	_____
vrijdag	_____	_____

Kijk goed naar je antwoorden en kruis aan.

- Ik ben vergeetachtig.
- Mijn geheugen is heel goed.

4 Hoe ziet Pien eruit? Maak zinnen met deze voorzetsels: op, in, boven, voor, zonder.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

Tip: vind je het lastig om een voorzetsel te gebruiken? Teken dan zelf iets op / in / boven / voor Pien en schrijf het daarna op.

Welk voorzetsel denk je dat je het vaakst gebruikt? Zet er een rondje om.

- op / aan / achter / onder /
 boven / langs / tegen / tussen /
 van / voor / naast / na / naar /
 over / met / in / uit / zonder

Woordspel

1 Volg de drie routes door de hersens. Vul de letters bij de goede pijl in. Welke herinneringen kom je tegen?

1

Niet vergeten:
uhm...

werkboek

- ➡ Vergeetachtig
- ➡ in geuren en kleuren
- ➡ saai

2

Vul de goede woorden in. Welk woord lees je in de gele vakjes?

Kies uit:
afspelen – herinneren – hangen
– kleuren – allereerst – schroot – voorgoed – verpleger

- Als de juf mooi vertelt, ... de kinderen aan haar lippen. -----> hangen
- Echt als eerste. -----> allereerst
- Stukken oud ijzer noem je ook wel ... -----> schroot
- Iemand die in het ziekenhuis voor de zieken zorgt. -----> verpleger
- In geuren en ... vertellen. -----> kleuren
- Als je naar groep drie gaat is je kleutertijd ... voorbij. -----> voorgoed
- Filiz houdt van boeken die zich ... op school. -----> afspelen
- Jos kan zich haar overleden oma nog goed ... -----> herinneren

3

Sommige dingen onthoud je tijdelijk. Andere voorgoed. Lees de briefjes. Welke dingen onthoud je voorgoed? Wat onthoud je tijdelijk? Overleg met je buur. Heeft die hetzelfde? Praat over de verschillen.

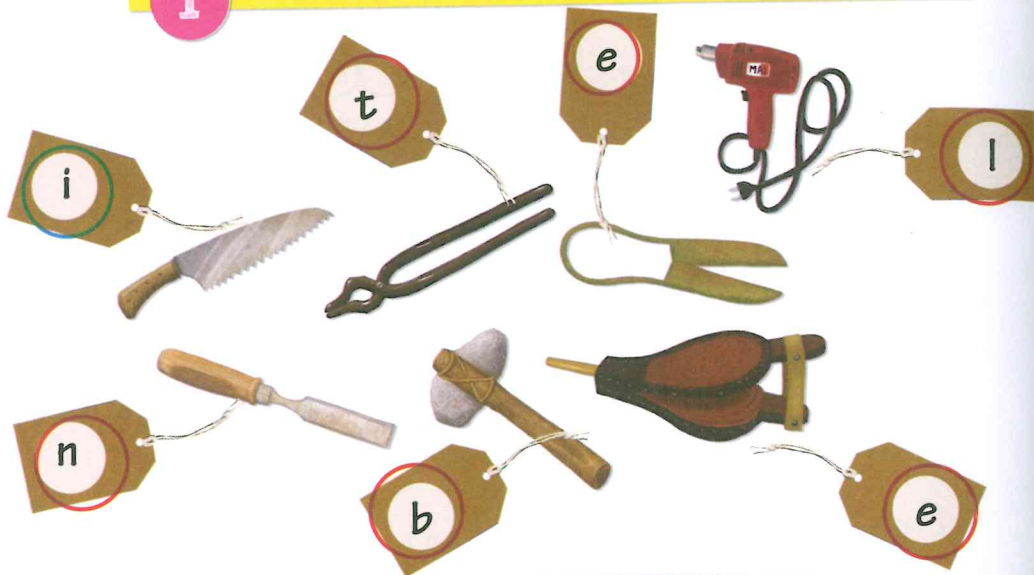
- de tafel van 6
- je telefoonnummer
- de weg van huis naar school
- de naam van je kleuterjuf of meester
- de hoofdstad van Drenthe
- het adres van je beste vriend of vriendin
- je lievelingsliedje
- het tijdstip van een feestje
- een afspraak voor zaterdag
- de woorden van deze week

werkboek

Woordspel

De historische voorwerpen liggen nog in het archief. Ze moeten naar de tentoonstelling. De kaartjes staan al klaar. Welk voorwerp hoort bij welk kaartje? Zet de letters in de rondjes. Je krijgt de naam van een werktuig. Er blijft één voorwerp over.

1

<p>1 Deze bijl was één van de eerste voorwerpen die mensen in het stenen tijdperk maakten.</p> <p>b</p>	<p>2 In de Romeinse tijd hadden mensen al scharen.</p> <p>e</p>	<p>3 Zaag van rond het jaar nul.</p> <p>i</p>
<p>4 Met deze tang haalde de smid hoefijzers uit het vuur.</p> <p>t</p>	<p>5 Kleine kinderen hielden met een blaasbalg het vuur hoog.</p> <p>e</p>	<p>6 Met een machine werd boren veel gemakkelijker.</p> <p>l</p>

2

Lees de zinnen over Josje. Begin bij start.

- Staat er iets waarbij Josje hartelijk moet lachen? Kleur het vakje blauw.
  - Staat er iets waarbij Josje niet hartelijk moet lachen? Kleur het vakje rood.
- Als je het doet, kom je via de blauwe vakjes bij 'uit'.

3

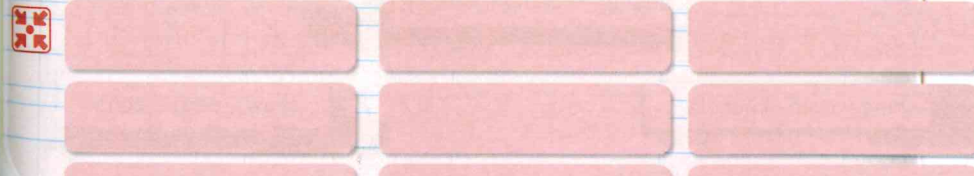
Welke drie woorden horen bij elkaar? Zoek drie op een rij: zo →, zo ↓, zo ↘ of zo ↗.

Nog een keer.

de dieren	de prinses	de put	de voorouders	de burens	de klasgenoten
de fabel	de legende	het verhaal	de kennissen	de familie	de samenleving
luister	vertel	het geheim	de baby	de oma	het nageslacht

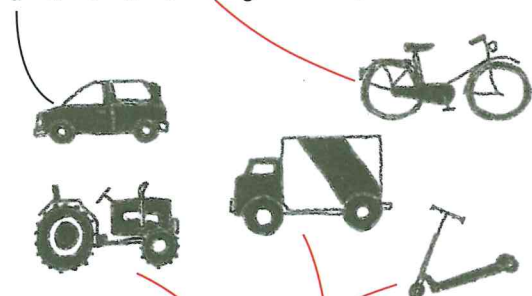
Maak een puzzel voor je buur.

- Bedenk drie woorden die met elkaar te maken hebben. Kies uit de woorden op deze pagina.
- Zet de drie woorden in een rij: zo →, zo ↓, zo ↘ of zo ↗.
- Vul de andere vakjes met woorden die niets met het rijtje te maken hebben. Kan je buur nu het goede rijtje vinden?

1 Op welke plaats hoort het woord in het alfabet? Trek een lijn van het plaatje naar de juiste letter.

a b c d e f g h i j k l m

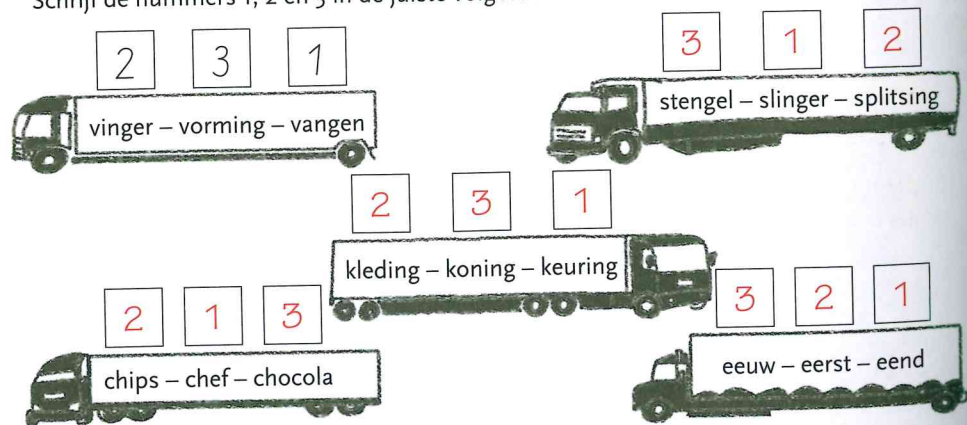

n o p q r s t u v w x y z

2 Schrijf de woorden in alfabetische volgorde.

- 1 dringen – dwingen – dingen dingen – dringen – dwingen
- 2 ijzer – ijsjes – ijver ijsjes – ijver – ijzer
- 3 kaart – klas – kist kaart – kist – klas
- 4 rotonde – rechts – ruzie rechts – rotonde – ruzie
- 5 voetbal – veter – vangst vangst – veter – voetbal

3 Zet de woorden op de vrachtwagens in de juiste alfabetische volgorde. Schrijf de nummers 1, 2 en 3 in de juiste volgorde.

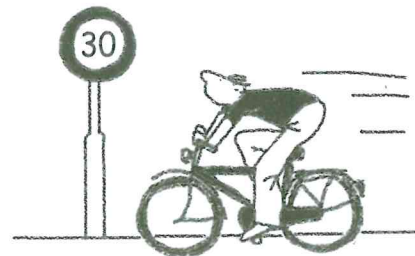
Dit ga je leren

Je leert hoe je werkwoorden, zelfstandige naamwoorden en bijvoeglijke naamwoorden in een zin vindt.

Dit moet je weten

- Het werkwoord zegt wat er wordt gedaan in de zin.
- Een zelfstandig naamwoord is een woord voor een mens, dier of ding.
- Een bijvoeglijk naamwoord zegt hoe het zelfstandig naamwoord eruitziet of wat je ervan vindt.

De vrienden voetballen op een groot grasveld.

1 Wat voor woordsoort is het vetgedrukte woord?

Omcirkel het werkwoord. Onderstreep het zelfstandig naamwoord met groen en kleur het bijvoeglijk naamwoord rood.

- 1 Op straat gelden verkeersregels.
- 2 Daar moet iedereen zich aan houden.
- 3 De moelijkste regel is dat je niet te hard mag rijden.
- 4 Op het voetbalveld gelden spelregels.
- 5 Daar moeten de voetballers zich aan houden.
- 6 Een goede voetballer kent alle regels uit zijn hoofd.

2 Lees de zin. Zet de onderstreepte woorden in de goede rij: werkwoord, zelfstandig naamwoord of bijvoeglijk naamwoord.

- 1 Er was eens een ondeugende boef met heimwee.
- 2 Hij stuurde een lange brief met de flessenpost mee.
- 3 Hij hoopte dat de brief zijn moeder zou bereiken.
- 4 En dat zij snel bij haar zoon zou komen kijken.
- 5 Hij kreeg een korte brief terug.
- 6 'Ik vond uw natte brief onder de groene brug.'

werkwoord	zelfstandig naamwoord	bijvoeglijk naamwoord
1 <u>was</u>		<u>ondeugende</u>
2	<u>brief</u>	<u>lange</u>
3 <u>hoopte</u>	<u>moeder</u>	
4 <u>kijken</u>	<u>zoon</u>	
5 <u>kreeg</u>	<u>brief</u>	<u>korte</u>
6 <u>vond</u>	<u>brug</u>	<u>natte</u>

1 Geef antwoord op de vraag. Maak dan de zin af.

Kies uit:

wat-deel:

een boek

een glas melk

een vrolijk lied

een potje voetbal

waar-deel:

in de keuken

in de klas

in zijn bed

op het voetbalveld

1 Victor drinkt Wat drinkt Victor?

een glas melk

Waar drinkt Victor?

in de keuken

Victor drinkt een glas melk in de keuken.

2 Lea zingt Wat zingt Lea?

een vrolijk lied

Waar zingt Lea?

in de klas

Lea zingt *een vrolijk lied in de klas.*

3 Hassan leest Wat leest Hassan?

een boek

Waar leest Hassan?

in zijn bed

Hassan leest *een boek in zijn bed.*

4 Pepijn speelt Wat speelt Pepijn?

een potje voetbal

Waar speelt Pepijn?

op het voetbalveld

Pepijn speelt *een potje voetbal op het voetbalveld.*

2 Maak de zin langer met een wat-deel, een waar-deel of een wanneer-deel.

1 Bram springt *in het water.*

2 Bram koopt _____

3 Bram zwemt _____

Dit ga je leren

Je leert hoe je zinnen langer maakt met een wat-deel, een waar-deel en een wanneer-deel.

Dit moet je weten

Je maakt een zin langer door antwoord te geven op de vragen wat, waar en wanneer.

Vader koopt.

Vader koopt een toeter.

Vader koopt bij de fietsenmaker.

Vader koopt morgen.

Morgen koopt vader een

toeter bij de fietsenmaker.

1 Onderstreep de zin die in streektaal geschreven is.

1 Onmeunig lekker.

Heel erg lekker.

2 Wat zei je?

Wa zidde nou?

3 Das sunt.

Dat is jammer.

4 Doe maar niet zo druk.

Doo mer heanig an.

5 Dir ein aweea.

Daar komt hij weer.

6 Ik hou van jou.

'k Holvandie.

2 Welke zinnen betekenen hetzelfde? Trek een lijn.

1 He'j of krie'j 't? (Twents)

Daar is niets mis mee.

2 Woist wel wat ik zeg? (Gronings)

Tot morgen.

3 Wat wilsse dezmiddig goan doon? (Limburgs)

Weet je wel wat ik zeg?

4 Agge maar leut het. (Brabants)

Heb je het of krijg je het?

5 Toet merruhum. (Zeeuws)

Wat wil je vanmiddag gaan doen

6 Door mekeert 't nich an. (Twents)

Als je maar plezier hebt.

3 Weet jij wat ze zeggen? Schrijf het op.

1 Kumme met?

Kom je mee?

2 Ich hoaj von dich. (Limburgs)

Ik hou van jou.

3 Oe laete is't? (Zeeuws)

Hoe laat is het?

4 Zit nie zo in je neuze te koeteren! (Zeeuws)

Zit niet zo in je neus te peuteren!

5 Ik wit n'nens van. (Twents)

Ik weet van niets.

6 Wat bist toch ook n laiverd. (Gronings)

Wat ben je toch een lieverd.

1 Schrijf de woorden in alfabetische volgorde.

1 truffel – taart – thee

taart – thee – truffel

2 soep – sla – sperziebonen

sla – soep – sperziebonen

3 brood – boter – bloemkool

bloemkool – boter – brood

4 appel – aardappel – anijs

aardappel – anijs – appel

5 kaneel – komkommer – kersen

kaneel – kersen – komkommer

6 doperwt – druif – dadel

dadel – doperwt – druif

2 Zet de woorden in alfabetische volgorde. Schrijf de nummers 1, 2 en 3 bij de juiste woorden.

1

- 1 gember
- 3 gewicht
- 2 geschenk

2

- 2 chips
- 1 champignon
- 3 chloor

3

- 1 snijboon
- 2 snoep
- 3 snuffe

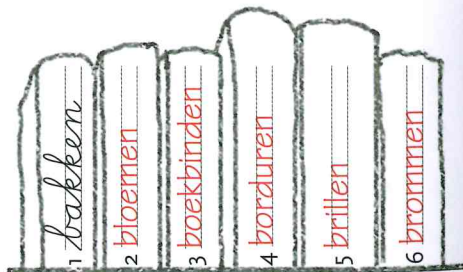
4

- 2 anijs
- 3 antilope
- 1 ananas

3 Schrijf de titels op de boeken. Doe dat in alfabetische volgorde.

Kies uit:

- borduren
- bakken
- brommen
- bloemen
- boekbinden
- brillen

Dit ga je leren

Je leert hoe je woorden met één of meer dezelfde beginletters in alfabetische volgorde zet.

Dit moet je weten

Eerst kijk je naar de eerste letter.

Als er woorden met dezelfde letter beginnen, kijk je naar de tweede letter.

Als de tweede letter ook hetzelfde is, kijk je naar de derde letter.

zoet – zondag – zorgen – zout
a b c d e f g h i j k l m n o p q r s
t u v w x y z

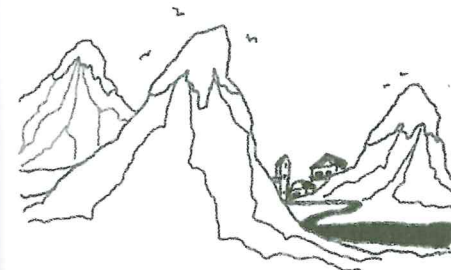
Dit ga je leren

Je leert hoe je het meervoud van woorden maakt.

Dit moet je weten

Bij sommige woorden verandert in het meervoud de klank.

enkelvoud	meervoud
een bad { a }	twee baden { aa }
een slot { o }	twee sloten { oo }
een schip { i }	twee schepen { ee }
een bezigheid { ei }	twee bezigheden { ee }

1 Schrijf het meervoud op van de vetgedrukte woorden.

1 Zonder **berg** geen dal.

Zonder bergen geen dalen.

2 Eén **zaterdag** in de maand dicht. Drie **zaterdagen** in de maand open.

3 In één **vat** gaan tien flessen wijn. In twee **vaten** gaan twintig flessen wijn.

4 Er ligt een **tak** op het **dak**. Er liggen veel **takken** op de **daken**.

5 Een **zwembad** in een **stad**. Twee **zwembaden** in twee **steden**.

6 Een grote **weg**, een klein **pad**. Grote **wegen**, kleine **paden**.

2 a Schrijf het meervoud van elk woord in de vakjes.

- 3 gebrek
- 1 verdrag
- 4 bevel
- 6 smid
- 5 lot
- 2 moeilijkheid

↓

	1	v	e	r	d	r	a	g	e	n			
2	m	o	e	i	l	i	j	k	h	e	d	e	n
3	g	e	b	r	e	k	e	n					
	4	b	e	v	e	l	e	n					
	5	l	o	t	e	n							
6	s	m	e	d	e	n							

b Welk woord lees je bij de pijl? Schrijf daar ook het meervoud van op.

verbod – verboden

1 Elke zin bestaat uit twee zinnen en één voegwoord. Onderstreep de eerste zin en onderstreep de tweede zin. Omcirkel het voegwoord.

- 1 Mijn moeder kan praten zonder woorden want ze kent gebarentaal.
- 2 Ze is doventolk en ze is er heel goed in.
- 3 Nu moet ik haar troosten want ze kan niet werken.
- 4 Ze viel van een trapje en ze brak een arm en een been.
- 5 Het been was niet zo erg want gebaren maak je alleen met je armen.
- 6 Ze kan nog wel gewoon praten maar toch is ze veel stiller dan anders.

Dit ga je leren

Je leert hoe je van twee zinnen één zin maakt.

Dit moet je weten

Je voegt de zinnen samen met een voegwoord.

En, maar, of en want zijn voegwoorden.

- Mijn moeder kan praten met doven en ze kan praten met slechthorenden.
- Ik kan gebarentaal, maar niet zo goed als mijn moeder.
- Mijn moeder praat met de mond of ze praat met gebaren.
- Mijn moeder is heel goed in gebarentaal, want ze oefent heel veel.

2 Met welk voegwoord kun je van de twee zinnen één zin maken? Kruis aan.

1 Ik luister naar de radio. Ik kijk naar buiten.	☐ want	☒ en
2 De jongen moet hard huilen. Hij is met zijn fiets gevallen.	☐ of	☒ want
3 Mijn oma lacht vaak. Soms voelt ze zich verdrietig.	☒ maar	☐ want
4 Gaat Thijs ook mee? Blijft hij thuis?	☐ en	☒ of
5 Met je neus ruik je. Je kunt ermee ademen.	☒ en	☐ maar
6 Het been is genezen. Ze moet nog wel voorzichtig zijn.	☐ want	☒ maar

3 Schrijf het goede voegwoord op.

Kies uit: en maar
 of want

- 1 Ik eet veel boterhammen, want ik wil graag groot en sterk worden.
- 2 Ik eet twee boterhammen en ik drink twee glazen melk.
- 3 Ik eet mijn boterhammen op, maar als ze oud zijn, laat ik ze liggen.
- 4 Ik eet wel zes boterhammen, want brood vind ik het lekkerste dat er is.
- 5 Eet jij bij het ontbijt boterhammen of drink je alleen een kopje thee?
- 6 Pizza en ijs lust ik ook, maar het liefst eet ik boterhammen.

1 Maak van het vetgedrukte woord het verkleinwoord af.

- 1 In de tuin wonen een konijn tje en een kip je.
- 2 De een zit op een schommel tje en de ander op een wip je.
- 3 De kip legt een ei tje en het konijn klimt in een boom pje.
- 4 In de boom is een hut je en kip fladdert door het raam pje.
- 5 Konijn maakt een vuur tje en kip maakt een omelet je.
- 6 Ze maken wat lekkers, want een koek tje komt op bezoek.

Dit ga je leren

Je leert hoe je verkleinwoorden met -etje en -kje maakt.

Dit moet je weten

Een verkleinwoord is een zelfstandig naamwoord met iets erachter: -je, -pje, -tje, -etje en -kje

de tang → het tangetje
de bal → het balletje (let op: dubbel ll)
de woning → het woninkje (let op: de g verdwijnt)

Een verkleinwoord is altijd een het-woord: het tangetje, het balletje, het woninkje.

2 Kijk naar de illustraties. Wat staat er? Schrijf ook het verkleinwoord op.

1 bel - belletje

2 koning - koninkje

3 pan - pannetje

4 slang - slangetje

3 Schrijf het verkleinwoord op van het vetgedrukte woord.

- 1 Wilhelmina was ooit onze koningin. koninginnetje
- 2 Als ze binnenkwam, maakte iedereen een buiging. buiginkje
- 3 Later kwam Juliana, toen onze prinses. prinsesje
- 4 Zij trouwde een man met een bril. brilletje

Dit ga je leren

Je leert wat een bevelzin is.
Je leert hoe je een bevelzin kunt maken.

Dit moet je weten

- Een bevelzin zegt wat je moet doen.
- Een bevelzin begint met een werkwoord en heeft geen wie-deel.
- Een bevelzin eindigt met een uitroepteken.

vertelzin   bevelzin
Ik wil dat je gaat zitten.   Ga zitten!

vraagzin   bevelzin
Ga je zitten?   Ga zitten!

★ 1 Maak van de zin een bevelzin.

- 1 Ik wil dat je de stal uitmest.
- 2 Ik wil dat je de eieren raapt.
- 3 Ik wil dat je de tractor opruimt.
- 4 Ik wil dat jullie doorlopen!
- 5 Ik wil dat je het gras opeet!
- 6 Ik wil dat je uitrust.

Mest de stal uit!

Raap de eieren!

Ruim de tractor op!

Loop door!

Eet het gras op!

Rust uit!

★ 2 Maak van de zin een bevelzin.

- 1 Wil je me helpen?
- 2 Kun je me de weg naar Utrecht vertellen?
- 3 Wil je mijn tas dragen?
- 4 Bel je even mijn moeder?
- 5 Kun je een beetje doorlopen?

Help me!

Vertel me de weg naar Utrecht!

Draag mijn tas!

Bel mijn moeder!

Loop door!

Dit ga je leren

Je leert wanneer je het uitroepteken gebruikt.

Dit moet je weten

Je gebruikt een uitroepteken om een uitroepzin nadruk te geven.
Als je iets met nadruk zegt, laat je horen dat het belangrijk is.

Uitroepzinnen met een uitroepteken:

- een uitroep   Au!
- een bevelzin   Kom hier!
- een vertelzin met nadruk   Ik weet zeker dat hij het gedaan heeft!

★ 1 Zet het uitroepteken bij de goede zin.

- 1 Weet je wat voor dag het vandaag is
- Ik ben jarig !
- 2 Ik heb een toren gebouwd
- Nee, niet omgooien !
- 3 Gelukt ! Ik probeer de bal in het doel te schoppen
- 4 Ruim je speelgoed op ! Mijn vader roept het al de hele week
- 5 Mag ik een ijsje Ik heb het zo ontzettend warm !
- 6 Nee, echt niet ! Ik denk dat we die kant op moeten

★ 2 Schrijf het leesteken op. Kies uit een punt, een vraagteken of een uitroepteken.

Ik was een keer op vakantie mijn ouders kwijt . Ineens zag ik ze niet meer .

Ik bedacht toen: ik ga ze heel hard roepen . Papa !

Een meneer hoorde mij roepen . Hij vroeg: Wat is er aan de hand ? Gelukkig zag ik ze ineens . Ik riep: Hier ben ik ! Ze stonden gewoon achter die meneer .

★ 3 Schrijf het leesteken op. Kies uit een punt, een vraagteken of een uitroepteken.

- 1 We lopen met de klas door de stad .
- 2 We gaan naar het museum. Ik heb er zo'n zin in !
- 3 Vind jij een museum leuk ?
- 4 Loop nou eens door !
- 5 Is dit wel de goede weg ?
- 6 We zijn verkeerd gelopen, help !

★ 1 Onderstreep de wij-vorm van het werkwoord.

- De onderduikers zitten in de kelder bij elkaar.
- Ze wachten tot er nieuws gebracht wordt.
- Twee mannen spelen een potje rummikub.
- Twee vrouwen bereiden een lekkere maaltijd.
- Drie kinderen rennen zomaar rond.
- Ze worden allemaal stil als iemand aan de deur klopt.

Dit ga je leren

Je leert wat het hele werkwoord is.
Je leert dat een werkwoord verschillende vormen heeft.

Dit moet je weten

Het hele werkwoord is nog niet gebruikt in een zin.
Het werkwoord in de wij-vorm heeft dezelfde vorm als het hele werkwoord.

hele werkwoord: **kruipen**

wie-deel	werkwoord	vorm van het werkwoord
ik	kruip	ik-vorm
hij	kruipt	hij-vorm
wij	kruipen	wij-vorm

★★ 2 Schrijf het werkwoord op. Schrijf het hele werkwoord erachter.

werkwoord	hele werkwoord
loopt	lopen
hangt	hangen
zit	zitten
fluit	fluiten
zwaait	zwaaien

3 Welke vorm heeft het werkwoord? Kruis aan.

	ik-vorm	hij-vorm	wij-vorm
1 Hij roept zijn zusje.	☐	☒	☐
2 Hij bijt in een appel.	☐	☒	☐
3 Wij spreken met elkaar.	☐	☐	☒
4 Wij kijken naar de overkant.	☐	☐	☒
5 Ik verstop me onder de vensterbank.	☒	☐	☐
6 Zij groet ons niet.	☐	☒	☐

Dit ga je leren

Je leert wat tegenwoordige tijd is en je leert wat verleden tijd is.

Dit moet je weten

Een zin in de tegenwoordige tijd (t.t.) vertelt wat nu gebeurt.
Een zin in de verleden tijd (v.t.) vertelt wat in het verleden gebeurde.
Aan het werkwoord in de zin kun je zien in welke tijd de zin staat.

t.t.: Vandaag spelen Jannie en ik verstoppertje.
v.t.: Gisteren speelden Jannie en ik verstoppertje.

★ 1 Staat de zin in de tegenwoordige tijd of in de verleden tijd? Kruis aan.

	tegenwoordige tijd	verleden tijd
1 Jongens, Milo vertelt over zijn diploma.	☒	☐
2 Vorig jaar zwom ik voor het eerst.	☐	☒
3 Angstig spetterde ik rond.	☐	☒
4 Een maand geleden dook ik van de duikplank.	☐	☒
5 En nu? Kijk, dit is mijn B-diploma.	☒	☐
6 Ik barst van trots.	☒	☐

★★ 2 Schrijf de werkwoorden op.

Onderstreep de zinnen in de tegenwoordige tijd. Omcirkel de zinnen in de verleden tijd.

- Als de zon straalt, straal ik ook. *straalt, straal*
- Maar het regende al de hele dag. *regende*
- Als het regent, regen ik ook. *regent, regen*
- De straten glommen. *glommen*

3 a Onderstreep de werkwoorden in de tegenwoordige tijd.

Omcirkel de werkwoorden in de verleden tijd.

- Er zwemt een bromvlieg in de soep in 't keukentje van oma.
- Oma maakte toch elke dag schoon.
- En weet je wat het ergste is?
- Nog meer vliegen vlogen gewoon naar binnen.
- Oma sloeg ze naar buiten.
- Hij heeft geen zwemdiploma.

b Lees de zinnen in de tegenwoordige tijd. Lees de zinnen in de verleden tijd.
Welke zinnen vormen een gedichtje? (van Rikkert Zuiderveld)

De zinnen in de tegenwoordige tijd.

Dit ga je leren

Je leert wat de **basisvorm** is van verkleinwoorden, werkwoorden, bijvoeglijke naamwoorden en zelfstandige naamwoorden.

Dit moet je weten

Mijn zusje leest oude boeken.

Afgeleide vorm	Basisvorm
zusje →	zus (zonder -je, -tje, -pje of -etje)
oude →	oud (zonder -e)
boeken →	boek (enkelvoud)
leest →	lezen (het hele werkwoord)

★ 1 Schrijf de basisvorm van het vetgedrukte woord op.

- Ik maak een **reisje** en neem mee: reis
- Twee **pakken** koffie en een **pondje** thee. pak, pond
- Vier **boeketjes** bloemen, voor alle **tantes** één. boeket, tante
- En voor mijn **nichtje** Els een **mooie** edelsteen. nicht, mooi
- Een **rolletje** drop voor in de trein. rol
- Drie **uren** rijden en ik zal er zijn! uur

★ 2 Schrijf de basisvorm van het vetgedrukte woord op.

- Met welke **zagen** zaag jij het best? zaag, zagen
- Kom**, dan gaan we over de **bomen** lopen. komen, boom
- De twee **paarden** in de wei lijken net een **paartje**. paard, paar
- Er **hangt** een **lange** ijspegel aan de muur. hangen, lang
- Ik **praat** graag over **prinsessen** en **kastelen**. praten, prinses, kasteel
- Een **sneetje** brood met een **beetje** jam: mmm lekker! snee, beetje

Dit ga je leren

Je leert voorzetsels gebruiken in een zin.

Dit moet je weten

Voorzetsels geven aan waar of wanneer iets gebeurt: **onder** de kast, **voor** het huis, **na** het ontbijt, **in** de pauze

★ 1 Schrijf het goede voorzetsel op.

Kies uit: achter met voor boven
op in naar naast

- Kijk goed naar de illustratie.
- De ridder zit op zijn paard.
- Naast hem staat zijn knecht met de lans in zijn hand.
- Achter de ridder kijkt de prinses toe.
- De zon verschijnt net boven de horizon.
- Iedereen is voor het toernooi opgestaan.

★ 2 Schrijf het goede voorzetsel op.

Kies uit: in op naar voor om
uit langs over naast

- Op zaterdag sta ik al om/voor zeven uur naast mijn bed.
- Kwart voor/over acht spring ik op mijn fiets.
- Ik rijd langs het park naar mijn oude oma.
- Oma wacht al op/in haar praatstoel voor het raam.

3 Schrijf het goede voorzetsel op. Let op: gebruik elk voorzetsel één keer.

Kies uit: tussen in op voor

- De bal ligt in het doel.
- De bal ligt op de lijn.
- We eten warm tussen zes en zeven.
- Vlak voor het eten snoepen we niet meer.

Zwolle, Almere, Sch

Mijn
 Zwolle
 Almere
 Schiedam
 Rotterdam
 Utrecht
 Groningen
 Den Haag
 Amsterdam

Stad	Opgericht in	Bevolking	Bestuur
5	1713	132.000	Zwollerkersbond
6	1844	100.000	Almerië

Taal actief

versie voor de christelijke school

5

groep

antwoordenboek A taal

 Groen
 Educatief

